

Kadras iš filmo „Ilgas Domeika. Ilgas sugrįžimas“ (nuotr. iš www.skalvija.lt)

FILMO APIE IGNOTĄ DOMEIKĄ PRISTATYMAS

2018 m. spalio 23 d. Lietuvos mokslų akademijos Mokslininkų rūmai pakvietė į renginį iš ciklo „Įžymių žmonių portretai“ Mokslų akademijos didžiojoje salėje. Šį kartą tai buvo baltarusių sukurto filmo „Ilgas Domeika. Ilgas sugrįžimas“ peržiūra. Renginį pradėjo Mokslininkų rūmų vadovė dr. Aldona Daučiūnienė. Įžangos žodį apie žymųjį geologą, mineralogą ir kalnų inžinierių, pedagogą, etnologą, mokslo bei visuomenės veikėją Ignotą Domeiką (1802–1889) ir pristatomą filmą tarė profesorius akademikas Algimantas Grigelis – puikus šios tikrai neeilinės asmenybės gyvenimo ir darbų žinovas, 2017 m. parengęs kolektyvinę monografiją „Ilgas Domeika: geologas, mineralogas, kalnų inžinierius“.

Keletas faktų iš filmo anonso.

Jis buvo vienas pažangiausių Vilniaus universiteto studentų, bet, būdamas 21-erių, atsidūrė už grotų. Tai buvo garsiausias 1824 m. teismo procesas Europoje, nes buvo teisiami studentai, labai norėję mokytis. 1831 m. jis dalyvavo sukilime prieš caro valdžią. Sukilimui pralaimėjus, I. Domeika buvo priverstas išvykti iš gimtinės. Kurį laiką gyveno Prancūzijoje. Baigęs Paryžiaus aukštąją kalnakasybos mokyklą, sudarė Lenkijos–Lietuvos valstybės geologinį žemėlapi. Elzase jam pavyko rasti didelių geležies rūdos telkinių.

Būdamas 36-erių, jis išvyko į Čilę ir ėmė dėstyti La Serenos kalnakasybos licejuje. Čilės žemėje jis atrado tauriųjų metalų telkinių, gėlo vandens šaltinių Čilės sostinei Santjago miestui, ištyrė Atakamos dykumą ir Andus – ilgiausią pasaulyje kalnų grandinę, besidriekiančią palei visą vakarinę Pietų Amerikos pakrantę, aprašė Pietų Amerikos indėnų čiabuvių gyvenimą.

I. Domeika tris kartus buvo išrinktas Čilės nacionalinio didvyrio vardas. Jo vardu pavadinta kometa, kalnagūbris, švietimo įstaigos Čilėje, mineralas (domeikitas), keletas gyvūnų ir augalų rūšių. Būdamas 82 metų, jis grįžo į savo gimtinę – į Veliką Nedzviadka miestelį, esantį prie Naugarduko. Šita kelionė, pasak jo, tapo šviežio oro gurkšniu po ilgo atsiskyrimo su gimtine.

Filmą 2017 m. sukūrė Minsko istorinių filmų studija. Filmo režisierius – Aleksejus Rakovičius, operatorius – Konstantinas Rabkovas. Filmo premjera Vilniuje, „Skalvijos“ kino teatre įvyko spalio 1 d. Joje dalyvavo filmo aktoriai, svečiai iš Australijos: Ignoto Domeikos proanūkė Paz Domeyko, jos vaikaitiai Paulina Domeyko Rowland, James Domeyko ir Nicolas Novi (Domeyko). Į žiūrovus kreipėsi akad. A. Grigelis.

**Parengė Valentinas Baltrūnas
„ML“ informacija**